

Broj:01- 02/2-13/24SK
Sarajevo, 09.01.2024. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE B
DOM NARODA PARLAMENTA FBiH
n/r gđin. Izmir Hadžiavdzić, sekretar
n/r gđa. Jelena Pekić, delegat

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 09-01-2024			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
05/2	- 02 -	584	23

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
n/r gđa. Edita Kalajdžić, sekretar

Predmet: Odgovor na inicijativu, **dostavlja se-**

Veza: Akt sekretara Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 05/2-02-584/23 od 28.12.2023. godine i akt sekretara Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 03-04-1021-6/2023 od 03.01.2024. godine

Poštovani,

U skladu sa članom 240. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/03, 21/09 i 24/20), u nastavku Vam dostavljamo odgovor na inicijativu koju ste, u svojstvu delegatkinje u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, uputili Vladi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije) i Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike (u daljem tekstu: Ministarstvo). Predmetnom se inicijativom od Vlade Federacije i Ministarstva traži realizacija programa i osiguravanje sredstava na nivou Federacije Bosne i Hercegovine u svrhu sufinansiranja porodiljskih naknada u svim kantonima u minimalnom iznosu prosječne plate u Federaciji Bosne i Hercegovine. Imajući u vidu navedeno, te u dijelu koji se odnosi na nadležnosti ovoga Ministarstva, želimo Vas informisati o sljedećem:

Kao što Vam je poznato, brojni međunarodni dokumenti definišu obaveze u pogledu zaštite majke i materinstva. Pritom treba imati u vidu da je mnoge od njih Bosna i Hercegovina potpisala i ratificirala, te da neki imaju čak i ustavni karakter. Zaštita materinstva je osnovno ljudsko pravo, zagarantovano svim ključnim univerzalnim dokumentima u oblasti ljudskih prava i bazirano je na principu ravnopravnosti muškaraca i žena, kako je to definisano Općom deklaracijom o ljudskim pravima, odnosno principom da su svi ljudi pred zakonom jednaki i imaju pravo na jednaku zaštitu zakona, bez ikakve diskriminacije. U skladu s Općom deklaracijom, sva prava koja su zagarantovana međunarodnim sporazumima, zagarantovana su bez

diskriminacije na osnovu spola i s ciljem postizanja ravnopravnosti žena i muškaraca. Pritom međunarodni standardi prepoznaju potrebu da se osigura:

- zaštita žena za vrijeme trudnoće;
- zaštita žena neposredno prije poroda;
- zaštita majke i djeteta neposredno nakon poroda;
- usaglašavanje privatnog i profesionalnog života roditelja u prvim godinama života djeteta.

Propuštanje osiguravanja nekog od prava iz oblasti zaštite majke i materinstva predstavlja diskriminaciju žena na osnovu spola koja je prepoznata u svim ključnim međunarodnim dokumentima u oblasti ljudskih prava. Detaljnom analizom prezentiranih međunarodnih standarda, izvode se obaveze Bosne i Hercegovine, a posljedično i Federacije BiH, u oblasti zaštite majke i materinstva, uređene ovisno o međunarodnoj organizaciji koja je donijela određeni dokument. Obaveze utvrđuju sljedeće elemente prava u domenu zaštite majke i materinstva:

- obuhvat pravom;
- uslovi za ostvarivanje prava;
- porodiljsko odsustvo za majke;
- roditeljsko odsustvo za očeve;
- odsustvo prije poroda iz medicinskih razloga;
- naknada za vrijeme trajanja porodiljskog / roditeljskog odsustva za zaposlene;
- naknada za vrijeme trajanja porodiljskog / roditeljskog odsustva za nezaposlene;
- zaštita radnog mjesta i zabrana diskriminacije;
- zdravstvena zaštita na radu i
- zaštita majki koje doje.

Pritom je važno naglasiti da je navedenim dokumentima regulisana posebna zaštita majki za razumno vrijeme, prije i poslije rođenja djece. Ovim su dokumentima definisane dvije grupe majki:

- zaposlene majke koje, općenito, svoja prava ostvaraju iz činjenice da su u radnom odnosu i prava koja njima pripadaju su prava iz radnog odnosa i
- nezaposlene majke koje svoja prava ostvaruju iz sistema socijalne pomoći.

U skladu s navedenim standardima, zaposlene majke trebaju za vrijeme ovog perioda uživati plaćeno odsustvo ili odsustvo uz odgovarajuća davanja iz socijalnog osiguranja. Dokumenti Međunarodne organizacije rada i Europske Unije utvrđuju dva standarda za visinu naknade:

- Konvencija o zaštiti materinstva iz 2000. godine, broj 183, Međunarodne organizacije rada definiše da visina naknade ne može biti niža od dvije trećine prethodnih primanja žene ili onih primanja koja se uzimaju u obzir u svrhu obračuna doprinosa.
- Direktiva Vijeća europskih zajednica 92/85/EEZ od 19.10.1992. godine o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica, te radnica koje su nedavno rodile ili doje (deseta pojedinačna direktiva u smislu člana 16. stav 1. Direktive 89/391/EEZ) utvrđuje potrebu redovne isplate plata i/ili prava na odgovarajući doplatak. Ukoliko se države članice opredijele za doplatak, on će se smatrati odgovarajućim, ako garantuje dohodak najmanje jednak onome koji bi dotična radnica dobivala u slučaju prekida radne aktivnosti zbog zdravstvenih razloga.

Kao što je već ranije navedeno, osnovi problem ostvarivanja prava zaposlenih porodilja predstavlja činjenica da se pravo na naknadu porodilji koja je u radnom